

УДК 336.1:352

О. Ю. Буцька,
к. е. н., доцент кафедри фінансів,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки "Полтавський університет економіки і торгівлі"
А. С. Чайковська,
магістр, Вищий навчальний заклад Укоопспілки
"Полтавський університет економіки і торгівлі"

ПОДАТКОВІ МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ

O. Butska,
PhD, Associate Professor,
A. Chaikovska,
student,
Poltava University of Economics and Trade

TAX INCENTIVES INVESTMENTS IN POLTAVA REGION

Розглянуто податкові методи стимулювання інвестицій, визначено їх вплив на інвестиційний клімат Полтавського регіону.

Consider tax incentives investments determined their impact on the investment climate of Poltava region.

*Ключові слова: податкові методи, інвестиційний клімат, інвестиції, стимулювання.
Key words: tax methods, investment climate, investment incentives.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Інвестиції в економіку України є основою для розвитку як міста, так і регіону. Саме обсяги вкладених коштів безпосередньо впливають на підвищення рівня добробуту населення та визначають рівень розвитку країни. За останні роки інвестиційна привабливість регіонів України підвищилась, основний вплив на це спричинений дією як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Одним з найважливіших факторів, що впливає на інвестиційні рішення, є чинна податкова система. Податковим кодексом України встановлені нові сучасні методи стимулювання інвестицій в економіку. Такі стимули мають форму податкових знижок чи кредитів. Ці заходи не призводять до досягнення намічених цілей, але можуть суттєво впливати на інвестиційні рішення.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Вплив податків на інвестиційний процес розглядався у роботах таких видатних економістів та вчених, як А. Сміт та Д. Рікардо, К. Маркс. Активним дослідником цієї галузі був Дж.М. Кейнс. На сучасному етапі дослідженнями сфери зв'язку податкового механізму та інвестиційної діяльності займаються такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Акентьєва О.Б., Аптекарь С.С., Бурденко І.М., Омелянович Л.О., Павлова Л.П., Тулуш Л.Д., Швабій К.ін.

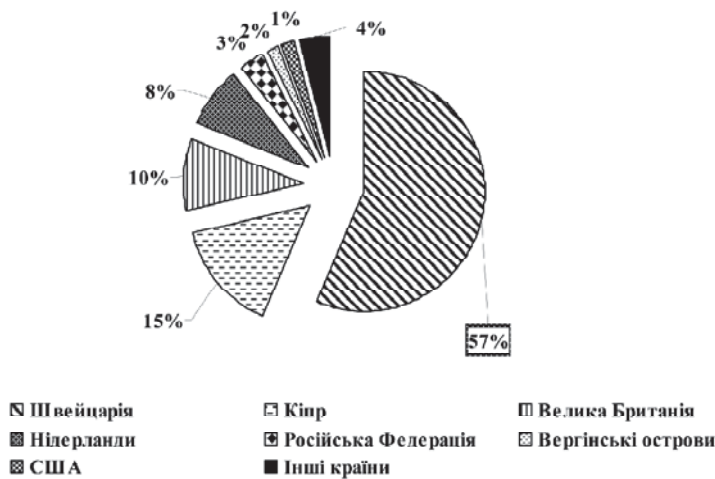
МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження податкових методів стимулювання інвестицій в розвиток Полтавського регіону.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інвестиції є найважливішим фактором економічного зростання за умови ведення науково обґрунтованої інвестиційної політики. Саме вона визначає реальні джерела, напрями, структуру інвестицій, здійснення заходів, необхідних для виконання національних, регіональних і місцевих соціально-економічних та технологічних програм, відтворювальних процесів на мікро- та макроекономічному рівнях.

У сучасних умовах досить часто з метою підвищення інвестиційної активності підприємств держави використовують податкове стимулювання інвестиційної діяльності. За формою впливу на інвестиційну діяльність воно належить до непрямих методів державного управління, а його сутність полягає у відмові держави від частини податкових надходжень в обмін на зростання обсягу інноваційної продукції та збільшення припливу інвестицій з урахуванням визначених державою пріоритетів. Такі пріоритети визначаються Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні". У свою чергу, зростання обсягів інноваційної продукції призводить до збільшення суми податкових

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в економіку Полтавської області у 2011 р.

Джерело: [7].

надходжень. За умови, коли останнє перевищує суму наданих податкових пільг, податкове стимулювання стає економічно вигідним як для суб'єктів підприємницької діяльності, так і для держави.

Одним із завдань підприємств, що беруть участь в інвестиційній діяльності, є звільнення законним шляхом від митних тарифів, валютного контролю та інших проблем через застосування таких інструментів:

1) податкові відрахування — зменшення оподаткованого прибутку на суму капітальних витрат. З інвестиційними податковими відрахуваннями компанія отримує доходи від зниження податкових ставок внаслідок інвестування. Податковий стимул має чітке спрямування — інвестувати в діючі компанії, а не створювати нові. Інвестиційні податкові відрахування для капіталу з тривалим строком користування стимулюють інвестиції, що можуть бути прибутковими протягом багатьох років;

2) амортизаційний режим. У випадках, коли загальні інвестиційні знижки надаються у великих розмірах, інвестовані суми перевищують накопичену амортизацію. При стабільних цінах це означає, що додаткові знижки, які перевищують амортизацію, допускаються при збільшенні загальної суми інвестицій;

3) податкові канікули — період, на який прибуток підприємства оподатковується за пільговою ставкою. Податкові канікули застосовуються переважно для стимулювання створення нових підприємств.

Згідно з перехідними положеннями Податкового кодексу України, до 01.01.2020 р. звільняються від оподаткування:

— прибуток виробників біопалива, отриманий від продажу біопалива;

— прибуток підприємств, отриманий ними від діяльності з одночасного виробництва електричної і теплової енергії та/або виробництва теплової енергії з використанням біологічних видів палива;

— прибуток виробників техніки, обладнання, устаткування, визначених ст. 7 Закону України "Про альтернативні види палива" для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин та енергетичних установок, які споживають біологічні види палива, одержаний від продажу зазначеної техніки, обладнання та устаткування, що були вироблені на території України [3].

Повне звільнення від оподаткування прибутку підприємств є одним із додаткових стимулів розвитку інвестиційної діяльності в Україні, а саме строком на 10 років з 01.01.2011 р. звільняється від оподаткування прибуток суб'єкта господарської діяльності, отриманий від надання готельних послуг у готелях категорій

Таблиця 1. Перелік інвестиційних проектів у 2010–2014 рр.

Найменування інвестиційного проекту та його ініціатор	Роки початку і закінчення реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Кошти інвестора, тис. грн.	Очікувані результати
1. Екологічний проект "Комплексна програма модернізації істотного зниження техногенного впливу на навколишнє середовище"	2010–2014 рр.	20000000	20000000 ПАТ «Укртатнафта»	Модернізація установок уловлювання легких фракцій вуглеців при наливі і зберіганні нафтопродуктів, будівництво блоку очищення вуглецевого газу від сірководню, будівництво закритих очисних споруд
2. Модернізація існуючих збагачувальних установок на переробних потужностях Полтавського гірничо-збагачувального комбінату в м. Комсомольськ	2010–2014 рр.	1696000000	1696000000 Британська компанія Ferretex plc	Збільшення виробництва залізгорудних окатитів на 35%
3. Будівництво мостового переходу через річку Дніпро з інфраструктурою. Кременчугський міський виконком	до 2014 рр.	2400000	2400000	Задоволення транспортних потреб міста, держави (включено до переліку ділянки транснаціональної магістралі Харків — Кишинів)

Джерело: [4].

5, 4, 3 зірки, у тому числі новозбудованих чи реконструйованих або в яких проведено капітальний ремонт чи реставрація існуючих будівель і споруд; підприємств легкої промисловості; підприємств електроенергетики від продажу електроенергії, отриманої з відновних джерел; підприємств суднобудівельної, літакобудівної промисловості і підприємств машинобудування для АПК [3].

В Україні вже зроблено перші кроки на шляху до підвищення інвестиційної привабливості країни: у квітні 2011 року за участю Президента України було розглянуто та прийнято інвестиційну реформу України. Основною метою цієї реформи є залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, формування позитивного інвестиційного іміджу України у світі, а також позиціонування України як фінансового, політичного бізнес-центру у Східній Європі; створено "Єдине інвестиційне вікно", через цей механізм інвестор зможе отримати інформаційні, аналітичні, юридичні послуги, підтримку в організації візитів, проведено масштабне роуд-шоу Державним агентством з інвестицій та управління національними проектами, що дозволило не лише презентувати інвестиційні можливості України в 15 фінансових центрах США, Європи, Азії та Близького Сходу, але й отримати об'єктивну оцінку від іноземних інвесторів про Україну.

У Полтавському регіоні одним із головних пріоритетів роботи облдержадміністрації з 2010 року є залучення інвестиційних ресурсів у регіон. За 2010—2012 роки вдалося створити позитивний інвестиційний імідж Полтавщини та відновити довіру інвесторів, що підтверджує лідерство в інвестиційній сфері, а саме 5 місце в державі. За темпами зростання капітальних інвестицій (156,6%) Полтавський регіон посідає 6 місце в Україні та 4 місце за їх обсягом у розрахунку на 1 особу (2969,9 грн.).

Завдяки основним податковим методам стимулювання інвестиційної діяльності в Полтавській області розпочато реалізацію 108 важливих для розвитку регіону інвестиційних проектів. Значна їх частина спрямована на модернізацію та розвиток виробництва. З метою подальшого пошуків інвестиційної сфери розроблено Програму залучення інвестицій у розвиток Полтавської області до 2015 року та Програму підтримки інвестиційної діяльності, зміцнення міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва Полтавської області на 2011—2013 роки.

Аналіз інвестиційної привабливості регіонів виявив, що найбільш привабливими для інвесторів є Дніпропетровська область, Запоріжжя, Полтавщина та м. Київ. Інвестори із 9 країн інвестують в 15 підприємств м. Комсомольська (рис. 1). Інвестори з 29 країн інвестують в 133 підприємства м. Полтави. Обсяг вкладеного ними капіталу становить 83,5 млн дол. США (13,6 % від загального обсягу іноземного капіталу в області на 1 жовтня 2011 року).

Результатом позитивного впливу податкових методів стимулювання інвестицій є національні інвестиційні проекти в Полтавську область, а саме: будівництво вітроелектричної станції потужністю 50 МВт у м. Глобине; будівництво сміттєпереробного заводу у м. Лубни;

реконструкція енергоємного обладнання системи водопостачання та водовідведення в м. Кременчук. Крім цього, плануються до реалізації регіональні інфраструктурні проекти: будівництво мостового переходу в м. Кременчук; будівництво заводу з переробки 150—160 тис. тонн сміття на рік у м. Кременчук; стратегія модернізації системи тепlopостачання комунального підприємства "Теплоенерго" в м. Кременчук; створення технопарку в м. Полтава [6].

Протягом 2010—2014 рр. міською владою Полтави додатково залучено кошти вітчизняних й іноземних компаній для реалізації стратегічно важливих для міста проектів (табл. 1).

Фінансування зазначених вище інвестиційних проектів є можливим лише за умови функціонування податкових методів стимулювання інвестицій. Оскільки звільнення від оподаткування прибутку підприємств дозволяє не лише зекономити кошти, що є податковими витратами суб'єкта підприємництва, але й направити значні ресурси на розвиток як підприємства, так і регіону в цілому.

ВИСНОВКИ

Податкова система є основним інструментом регулювання економічних процесів усередині країни, що суттєво впливає на прийняття інвестиційних рішень. Тому проведення численних реформ вітчизняної економіки як в податковій, так і інвестиційній сфері, може вплинути на інвестиційний клімат у державі. Для того щоб ефективно залучати кошти іноземних інвесторів, перш за все, потрібно розглядати конкретні пропозиції за участі міжнародних компаній і більшою мірою стимулювати податковими пільгами діяльність інвесторів.

Література:

1. Вплив податкової політики на стимулювання інвестиційних процесів в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1924/1/>
  2. Державне регулювання інвестиційної діяльності в Україні на прикладі Полтавської області [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream>
  3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
  4. Офіційний веб-сайт Полтавського регіонального центру з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.investinpoltava.com.ua>
  5. Офіційний веб-сайт Полтавської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua>
  6. Програма залучення інвестицій у розвиток Полтавської області до 2015 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.investinpoltava.com.ua/db/files/proginvest.pdf>
  7. Статистичний щорічник Полтавської області за 2010 р. / за ред. Л.М. Безхлібняк. — Полтава: Головне управління статистики у Полтавській області Державного комітету статистики України, 2011. — 408 с.
- Стаття надійшла до редакції 30.07.2013 р.*